

VERSLAG van de hybride vergadering van de Financiële Audit Commissie van 30 augustus 2023

Voorzitter:

Mevrouw drs. S. Kennedy-Doornbos (CU)

Aanwezig:

De heer H. Bakker (MA) (gedeputeerde);

De heer H. Adriani (PvdA), mevrouw A. Blekxtoon (Volt), de heer ing. L.C. van den Dikkenberg (SGP), de heer B. de Hartog (FvD), mevrouw M. Hoek (50PLUS), de heer V. Janssen (VVD), de heer M. Koren (CDA), de heer J.W. Langenbach (D66), mevrouw J. Matser (GroenLinks), mevrouw M. van der Velde (PVV), mevrouw De Widt (D66), de heer H. Wolting (ChristenUnie)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

Mevrouw F. Beugelsdijk (griffier), de heer Nellestijn (secretaris), de heer J.H.M. Luiks RA (Concerncontroller), de heer R. van Ravenswaay (voorzitter Stuurgroep Green Oak), de heer R. Imhoff (projectleider Green Oak), mevrouw Brevink (teamleider Financiën), de heer Noij (coördinator Zomernota), mevrouw D. Muda (Notuleerservice Nederland).

Opening en algemeen

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 9.00 uur en heet iedereen van harte welkom en in het bijzonder de nieuwe gedeputeerde, de heer Bakker. Zij wenst hem veel succes.

2 Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3 Mededelingen

De voorzitter deelt mee dat de werkgroep die in de vorige FAC in ingesteld, na afloop van de vergadering voor het eerst bijeenkomt om met de accountant terug te kijken op 2022, de jaarverantwoording van de accountant en om vooruit te kijken naar de inzet van de accountant in de boekjaren 2023 en 2024 op basis van de budgetbrief van de accountant.

4 Verslag Financiële Audit Commissie van 14 juni 2023

Het verslag van de vergadering van 14 juni 2023 wordt vastgesteld.

5 Termijnagenda en motielijst

De heer Van den Dikkenberg vraagt of de Financiële Verordening van de provincie Utrecht wel past bij het Treasurystatuut, de Treasurystrategie en de rechtmatigheid. Ten tweede had hij een rechtmatigheidsvoorstel van Gedeputeerde Staten op de termijnagenda verwacht. Hij vraagt wanneer de FAC dat voorstel tegemoet kan zien.

Gedeputeerde Bakker kan die vraag niet beantwoorden. Hij komt erop terug.

De voorzitter vraagt wanneer de FAC zijn antwoord kan verwachten.

Gedeputeerde Bakker zal dat later deze vergadering laten weten.

De heer Luiks weet dat de Financiële Verordening aangepast moet worden aan de nieuwe rechtmatigheidsverantwoording. In de jaarrekening is bij wijze van oefening al een proefverantwoording meegegeven. Het voorstel komt naar verwachting in het vierde kwartaal 2023, inclusief het normenkader rechtmatigheid.

De heer Van den Dikkerberg vraagt om het voorstel aan de termijnagenda toe te voegen.

De voorzitter ziet instemmend geknik. Hierbij is de vraag van de heer Van den Dikkenberg beantwoord.

6 Rondvraag

Er zijn geen rondvragen ingediend.

Ter bespreking

7. Presentatie Financieel systeem

De voorzitter geeft het woord aan de heer Ross van Ravenswaay die een presentatie zal geven over het nieuwe financiële systeem. Eventuele vragen worden na afloop van de presentatie beantwoord.

De heer Van Ravenswaay (voorzitter van de Stuurgroep Green Oak) verzorgt de presentatie samen met de heer R. Imhoff (projectleider van Green Oak). Met deze presentatie wordt invulling gegeven aan de toezegging van gedeputeerde Strijk van 28 juni 2023 om nadere uitleg te geven over de voortgang, de risico's en de status van de vervanging van het financiële systeem.

De heer Imhoff geeft een toelichting bij de projectnaam Green Oak. De stam is de financiële ruggengraat en de takken zijn de domeinen met de applicaties. Groen, omdat het systeem helemaal opnieuw opgebouwd wordt en alle processen opnieuw gedefinieerd worden.

De heer Van Ravenswaay gaat vervolgens in op de achtergrond en de historie van het ERP-systeem en laat op een sheet de tijdlijn tot nu toe zien.

- Bij de livegang in 2016 bleek dat onvoldoende was nagedacht over de faciliteiten en mogelijkheden van dit systeem.
- Bij de implementatie in 2017 rezen problemen met autorisaties, de inrichting en de boekingsprocessen. De kritiek van de accountant was stevig en op basis daarvan is een aantal verbeteringen doorgevoerd.
- In het systeem bleek echter ook een aantal weeffouten te zitten dat niet zomaar aangepast kan worden. Er bleek onvoldoende rekening te zijn gehouden met de uiteenlopende gebruikers van het systeem. Dat vraagt om afstemming, eigenaarschap en een goede regie. Inmiddels is de Regieorganisatie ERP in het leven geroepen om met alle systeem- en proceseigenaren afspraken te maken over het beheer van het systeem.
- Subsidie is een belangrijk instrument van de provincie. Omdat er jaarlijks ongeveer 200 miljoen euro aan subsidies wordt verstrekt, hebben de data grote impact op de financiën en de boekhouding. In het kader van de Verbetering Bedrijfsvoeringsprocessen (BV Beter) is de subsidieapplicatie geoperationaliseerd.
- Ondanks de problemen is er uiteindelijk wel voor de gekozen om door te gaan met ERP en niet terug te gaan naar specifieke applicaties voor verschillende bedrijfsonderdelen.
- In het PvE bij de aanbesteding is de eerste optie natuurlijk het financiële systeem. Alle ervaring die tot nu toe is opgedaan, is meegenomen en het is de bedoeling dat op termijn zo veel mogelijk applicaties in het systeem komen.
- De vijf provincies die met het ERP-systeem werken lopen allemaal tegen dezelfde problemen aan. Zij hebben weliswaar regelmatig contact, maar Utrecht wil meer gaan samenwerken, omdat vijf provincies samen sterker staan in de markt en kennis en ervaring met elkaar kunnen delen.

De heer Imhoff stapt over naar de inhoudelijke kant van het project en de planning. Het is van belang dat de uitgangsprincipes die eind 2022 geformuleerd zijn consequent gehanteerd worden, omdat daarmee een betere afstemming tussen de verschillende gebruikers en een betere informatievoorziening wordt bereikt. Op dit moment zitten er nog maar vier onderdelen in het ERP (Financiën, Onderhoud, Projecten en Verkoop), maar het is de bedoeling dat dit er begin volgend jaar acht zijn. De P&C-cyclus en HRM/HRO blijven er voorlopig buiten, omdat die nog contractueel gebonden zijn aan andere producten. De voordelen van het ERP-systeem zijn:

- Betere afstemming tussen Subsidies, Inkoop, Financiën en het Trambedrijf over zaken als het eigenaarschap van data en aansturing van leveranciers.
- ERP-implementatie consolideert meerdere applicaties, waardoor de informatievoorziening beter wordt, er geen schaduw administraties meer nodig zijn, er systeemgericht gecontroleerd kan worden in plaats van gegevensgericht, er sprake is van uniforme processen en beheersing en het systeem openblijft tijdens de jaarafsluiting.
- Externe verbeteringen: Automatische generatie input CBS en elektronische verwerking in- en verkoop stromen.

In oktober 2022 is begonnen met de implementatie van Green Oak. In december 2022 is de verkenningsfase begonnen. In januari 2023 is het subsidiesysteem live gegaan. Van april 2023 tot en met november 2023 wordt alles wat in de workshops is bepaald ingevoerd, getest en beoordeeld. December 2023 zal gebruikt worden voor trainingen, migratie van gegevens en het voorbereiden van de livegang op 1 januari 2024.

De heer Van Ravenswaay gaat in op de kosten. De kosten van de implementatie van Green Oak zijn eenmalig en lopen van 2022 tot en met 2024, eindigend met de nazorg. De vaste kosten bestaan uit licenties, beheer en onderhoud en hosting. De Regieorganisatie brengt momenteel alle vaste kosten in beeld. De kosten vallen hoger uit dan verwacht, doordat maar één partij heeft ingeschreven op de aanbesteding, omdat de prijzen voor externe ondersteuning door schaarste de pan uit rijzen, doordat per abuis de kosten voor de vervanging van het ERP-deel in de begroting vergeten zijn en omdat er sprake is van dubbele lasten (het oude systeem draait door tot en met juni 2024) en extra kosten rondom het functioneel beheer van subsidie.

De heer Imhoff gaat tot slot in op de communicatie en de impact op de organisatie. Al vanaf het begin worden de medewerkers op de hoogte gehouden door middel van een maandelijkse nieuwsbrief. In oktober 2023 worden de trainers opgeleid en in december 2023 en januari 2024 de eindgebruikers. Het project ligt nog steeds op schema. De

implementatie heeft natuurlijk impact op de organisatie, maar de voordelen van het nieuwe systeem wegen daar tegenop.

De voorzitter bedankt de heren voor hun presentatie en geeft gelegenheid tot het stellen van vragen.

Mevrouw Blekxtoon hoort enerzijds dat het project op schema ligt, maar anderzijds dat niet alles in januari 2024 live kan gaan. Zij vraagt of dat gevolgen heeft voor de financiële planning, omdat bijvoorbeeld externen langer ingehuurd moeten worden.

De heer Van Ravenswaay antwoordt dat de meeste onderdelen op 1 januari 2024 live gaan, maar dat de integratie van Subsidies met de financiële administratie waarschijnlijk volgend jaar zijn beslag zal krijgen, omdat de nieuwe software daarvoor nu nog niet klaar is. Een aantal voordelen is echter al doorgevoerd, zodat zaken voor de begroting al gemakkelijker worden.

De voorzitter constateert dat de vraag van mevrouw Blekxtoon hiermee beantwoord is, maar dat zij nog een tweede vraag heeft.

Mevrouw Blekxtoon wil graag kunnen volgen of het goed gaat en vraagt daarom of de FAC weer een update kan krijgen, als alles live is gegaan.

De voorzitter concludeert dat zij aan de gedeputeerde vraagt of de FAC na 1 januari 2024 opnieuw bijgepraat kan worden over de voortgang.

De heer Van Ravenswaay denkt dat het goed is om dat te doen, maar dat wellicht even gekeken moet worden welke vorm.

De heer De Hartog heeft drie vragen. Ten eerste wil hij weten wat de reden is om te kiezen voor een cloudapplicatie en waarom is dat niet overgelaten aan de inschrijver op de aanbesteding.

De heer Van Ravenswaay antwoordt dat de Automatiseringsafdeling voor het PvE heeft meegedacht over de technische aspecten en dat dit de concernfilosofie is.

De heer De Hartog wijst erop dat een groot nadeel van het integreren van allerlei systemen is dat die dat minder goed te beveiligen zijn. Hij vraagt hoe dat risico wordt ondervangen.

De heer Imhoff antwoordt dat het nieuwe systeem juist in één omgeving blijft, die gemakkelijker te beveiligen is, terwijl de huidige applicaties zich zelfs fysiek op verschillende locaties bevinden. Ook al bevinden de data zich niet hier, de richtlijnen van de provincie wordt gewoon gevolgd.

De heer De Hartog neemt aan dat er ondanks de verbeteringen aan het inkoopstelsel, nog steeds strikt gecontroleerd wordt welke opdrachten aan welke leveranciers zijn gegeven en welke facturen worden betaald.

De heer Imhoff antwoordt dat daarover tot uit den treure is gediscussieerd en dat het gemakkelijker is, omdat alles nu in één systeem zit. Daardoor worden ook de automatische controles vergemakkelijkt.

De heer Van den Dikkenberg heeft twee vragen. In de Zomernota staat dat er extra mensen nodig zijn voor de livegang. Voor een deel gaat het om subsidiemedewerkers en voor een deel om implementatiekosten. Hij vraagt of er ook extra kosten verwacht worden voor de andere onderdelen. Hij weet uit ervaring dat het veranderen van een financieel systeem bij een overheid grote impact heeft en daarom betwijfelt hij dat een training van een maand voldoende is. Hij vraagt hoe intensief die training is en of daar niet juist extra kosten dreigen. Tot slot vraagt hij wat de grootste risico's zijn, zowel inhoudelijk als financieel.

De heer Van Ravenswaay antwoordt dat voor de opleidingen dezelfde methodiek gehanteerd zal worden als voor de subsidieapplicatie. Als een medewerker de e-learning niet gevolgd heeft, dan mag hij niet het systeem in en daarop zal ook worden toegezien. De vraag over de extra kosten is lastig te beantwoorden. Hij heeft in de presentatie uitgelegd dat het de bedoeling is om met de Regieorganisatie grip te krijgen op verschillende systeem- en proceseigenaren. Het totale beeld en het inzicht is er en op basis daarvan moeten zaken langzamerhand aangescherpt worden. Als 1 januari 2024 niet gehaald wordt, dan kan het oude systeem in het uiterste geval nog een jaar verlengd worden. Het grootste risico is echter de beschikbaarheid van de medewerkers, omdat de P&C-cyclus een hoge werkdruk met zich meebrengt, terwijl de medewerkers daarnaast moeten testen. De deelname van de eigen organisatie aan het project is het grootste risico.

Mevrouw Hoek heeft twee vragen. 50PLUS maakt zich zorgen over de personeelsleden die zich wellicht niet kunnen aanpassen aan de nieuwe werkwijzen en over het uiteindelijke financiële plaatje. Zij vraagt hoe met het personeel

wordt omgegaan en of de heer Van Ravenswaay kan aangeven wat de totale kosten zullen worden en wat het financiële voordeel voor de provincie zal zijn, als het nieuwe systeem eenmaal draait.

De heer Van Ravenswaay antwoordt dat er met het nieuwe systeem geen formatieplaatsen zullen verdwijnen en dat het dus geen gevolgen heeft voor het personeel. Het oude contract loopt af en de provincie moet gewoon een nieuwe leverancier hebben voor het financiële systeem van de organisatie. Het gaat dus ook niet om een business case, maar om de vervanging van een systeem, maar er moet natuurlijk wel een toekomstvisie zijn voor het ERP-systeem en applicaties die daarin ondergebracht kunnen worden. Dat heeft natuurlijk financiële gevolgen, maar die worden ongetwijfeld met Provinciale Staten gedeeld.

De heer Wolting denkt dat de administraties van alle provincies voor 95% identiek moeten zijn, omdat zij allemaal aan de BBV moeten worden. Hij zou graag zien dat in het IPO gestreefd wordt naar eenzelfde financiële administratie voor alle provincies. Ten tweede vraagt hij of geborgd is dat de gegevens binnen de EU blijven met deze cloudoplossing.

De heer Van Ravenswaay is het helemaal eens met de heer Wolting dat de provincies hun krachten zouden moeten bundelen, ook in de richting van de leveranciers. Utrecht zet zich daarvoor in en is ook aan het afstemmen met een aantal provincies. BIJ12 zou daarin wellicht een rol kunnen spelen.

De heer Imhoff gaat in op de tweede vraag van de heer Wolting. De gegevens van de provincies staan in een Nederlands datacenter, dus die blijven zelfs binnen de Nederlandse grenzen.

De heer Wolting heeft nog geen antwoord gekregen op de politieke vraag of de Provinciale Staten de gedeputeerde wil oproepen om dit in IPO-verband aan de orde te stellen, zodat de provincie in ieder geval goed voorbereid is voor de volgende keer dat het systeem vervangen moet worden.

De voorzitter begrijpt dat de heer Wolting voorstelt om dit in IPO-verband aan te kaarten.

Gedeputeerde Bakker is graag bereid om dit onderwerp mee te nemen, maar hij moet zijn eerste contacten binnen het IPO nog leggen. De lijst met onderwerpen over provinciale financiën en administratieve verplichtingen die in het IPO besproken moeten worden, is lang en daarin zullen dus prioriteiten gesteld moeten worden. Hij wil graag wat tijd om zich daarvan een beeld te vormen.

Mevrouw Van der Velde vraagt hoe de kosten van het ERP-gedeelte vergeten konden worden en over hoeveel geld het daarbij gaat.

De heer Van Ravenswaay weet niet hoe dat vergeten kon worden, maar hij geeft toe dat het niet handig was en dat er beter nagedacht had moeten worden over de effecten van de keuze voor het ERP-systeem.

Mevrouw Van der Velde heeft ook nog gevraagd naar de hoogte van het bedrag. Zij wil weten wat er over het hoofd is gezien.

De heer Van Ravenswaay antwoordt dat de eenmalige kosten van het ERP-systeem in de presentatie staan bij de financiën (0,826 miljoen euro). Daaronder staan de vaste kosten van het ERP die jaarlijks terugkomen voor hosting, beheer en onderhoud van het ERP.

Mevrouw Van der Velde vindt het slordig dat er bij een provincie een bedrag van 0,8 miljoen euro over het hoofd gezien wordt. Zij vraagt hoe dit voorkomen kan worden.

De heer Van Ravenswaay heeft al gezegd dat er inmiddels gewerkt wordt met een regieorganisatie. Hij denkt dat de organisatie nu wel doordrongen is van de filosofie van het ERP-systeem en dat ook deze toelichting zal bijdragen aan het financieel bewustzijn bij de vervanging van applicaties voor de bedrijfsvoering.

De heer Janssen vindt het fijn om meegenomen te worden in de bredere context, omdat het duidelijk maakt hoe complex het project is. Hij haakt aan bij zijn collega, de heer Wolting, en vraagt zich af of en in welke mate de provincie bij de volgende vervanging nog steeds erg afhankelijk zal zijn van de leverancier. Ten tweede vraagt hij of Utrecht de enige provincie is met de ERP-filosofie. Tot slot vraagt hij of het ERP-systeem de ultieme oplossing is voor allerlei problemen, zoals eerder bij de Uithoflijn werd gesuggereerd, omdat dat natuurlijk het doel is van Provinciale Staten.

De heer Van Ravenswaay beaamt dat de afhankelijk van de leverancier enorm groot is en daarom is hij ook groot voorstander van samenwerking in IPO-verband, maar hij denkt dat deze leverancier voor de komende acht jaar wel een stabiele partner is. De markt is beperkt. De vorige leverancier, PinkRocade, heeft zich teruggetrokken uit de overheidsmarkt. Utrecht heeft de ambitie om samen met de andere provincies in beeld te brengen wat de beste vorm en de beste aanpak zijn. Utrecht heeft eerder een onderzoek gedaan naar hoe andere provincies SAP hebben ingericht en de lessen daaruit zijn gebruikt bij de implementatie van Green Oak. Een uniforme inrichting bij alle

provincies zou ook helpen. Bij de Uithoflijn is wel gebleken, dat als er 'rommel' in het systeem komt, er ook 'rommel' uitkomt. De inrichting van het financiële systeem moet duidelijk zijn, zodat de kwaliteit van de boekhouding en dus van de data geborgd is. Dat betekent een omslag ten opzichte van de filosofie uit 2012, waarbij juist zelfredzaamheid vooropstond.

De heer Janssen vraagt of Utrecht enige provincie is die met een hele ERP werkt. Hij begrijpt dat er gekozen wordt voor een centrale regie, maar hij vraagt zich af of er wel voldoende leiderschap is om dat geaccepteerd te krijgen in de organisatie. Wat hem betreft is dat een belangrijke succesfactor.

De heer Van Ravenswaay is het laatste met hem eens en hij denkt dat communicatie met de medewerkers die het systeem gebruiken van cruciaal belang is. Daarom zal er ook op worden toegezien dat medewerkers deelnemen aan de verplichte trainingen, ook al zal dat tot discussie leiden. Over het algemeen kunnen provincies wel van elkaar leren, ondanks de verschillen.

Mevrouw Matser vraagt of de provincie eigenaar is van het systeem, ook al is beheer en onderhoud extern belegd.

De heer Imhoff antwoordt dat een externe partij verantwoordelijk is voor het beheer van het systeem, maar dat de provincie verantwoordelijk is voor het beheer van de processen.

Mevrouw Matser vraagt aan de gedeputeerde of hij het verstandig vindt dat de verantwoordelijkheid voor het financiële systeem van de provincie bij een externe partij is ondergebracht en of het voor de toekomst wellicht verstandiger zou zijn om de expertise daarvoor zelf in huis te hebben, zeker gezien de perikelen rond de aanbesteding van dit soort projecten.

Gedeputeerde Bakker zet vraagtekens bij het zelf bouwen van systemen. Hij is ervan overtuigd dat er een gedegen proces is doorlopen, waarbij alle risico's, zoals de leveranciersafhankelijkheid, zijn meegenomen. Wat hem betreft is het nu vooral van belang dat dit op 1 januari 2024 goed draait en dat het voldoende aandacht krijgt in de organisatie.

De heer De Hartog maakt zich zorgen over de verplichte trainingen en de handhaving daarop. Hij zou liever willen dat de medewerkers meegenomen worden in het nut en het doel hiervan en hun bijdrage daaraan.

De heer Van Ravenswaay antwoordt dat dat precies de insteek is, maar dat hij het misschien niet goed verwoord heeft. Hij sluit echter niet uit dat handhaving aan het eind wel zal plaatsvinden.

De voorzitter constateert dat er geen vragen meer zijn. Zij bedankt de beide heren voor de presentatie en de beantwoording van de vragen. Zij schorst de vergadering voor enkele minuten.

Schorsing

8. SV Zomernota

De voorzitter heropent de vergadering en geeft een korte inleiding bij het SV Zomernota. De Zomernota betreft de beleidsinhoudelijke afwijkingen tot en met 30 april 2023 vergeleken met de Programmabegroting 2022. In de commissies worden de vakinhoudelijke zaken besproken, maar de hoofdstukken 1, 2 en 4 worden in de FAC besproken. Politieke vragen moeten natuurlijk wel besproken worden in de vakcommissies. De schriftelijke vragen van twee partijen zijn inclusief de antwoorden toegevoegd aan de agenda. Zij geeft eerst het woord aan de gedeputeerde voor een inleiding en daarna aan de Statenleden.

Gedeputeerde Bakker is vooral benieuwd naar de vragen en de opmerkingen. Hij gaat wel even in op een vraag van FvD over het moment, waarop gerapporteerd wordt. Er wordt nu gerapporteerd per 30 april. De Zomernota is een tussentijds meetmoment van de stand van zaken, maar vooral een moment om vooruit te kijken naar de rest van het jaar en om eventueel begrotingswijzigingen aan Provinciale Staten voor te stellen. De gedeputeerde weet dat er grote verschillen zijn tussen provincies. De provincie Gelderland kiest bijvoorbeeld voor een najaarsnota. De gedeputeerde weet ook dat de inrichting van de P&C-cyclus onderwerp van gesprek is en hij denkt graag mee over het moment en de juiste diepgang, die ook werkbaar is voor de ambtelijke organisatie.

De voorzitter deelt mee dat aangeschoven is mevrouw Brevink, teamleider Financiën, en de heer Noij, coördinator van de zomernota. Zij geeft het woord aan de Staten.

De heer Adriani is tevreden over het moment van bespreken, omdat er nog tijd over is om te kunnen sturen en bedankt voor de beantwoording van de technische vragen. Er resteren wat hem betreft twee vragen:

1. Er wordt 50.000 euro aan de weerstandsreserve toegevoegd in verband met een lening, waarbij wordt verwezen naar de nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing. Wat spreker betreft straalt die nota iets anders uit, namelijk dat er geen toevoegingen worden gedaan voor risico's, zolang de ratio van de reserve boven de 1,4 blijft. Hij vraagt zich af of Provinciale Staten dit willen of dat zijn integraal willen blijven sturen op een robuuste ratio.

2. Utrecht houdt de subsidiestromen die zij als penvoerder beheert voor andere overheden buiten de P&C-cyclus, maar indachtig de presentatie over de financiële administratie, zouden Provinciale Staten dat wat hem betreft niet moeten willen. Hij vraagt in dat verband of er meer dingen buiten de begroting lopen en hij pleit ervoor om dat in de toekomst niet meer te doen.

De heer Janssen herinnert zich dat een werkgroep zich zou buigen over de rapportagemomenten in de P&C-cyclus. Hij ziet alleen maar een bevestiging van de noodzaak daartoe. Wat hem betreft resteren nog twee vragen:

1. Zijn de uitbreidingen in de overhead incidenteel of structureel? Hij vraagt dit, omdat bij de kadernota ook al besloten is over een aantal uitbreidingen.
2. Energielasten is een post die door een aantal programma's heen loopt. Hij vraagt welke lijn de provincie kiest ten aanzien van de ontwikkeling van de stijgende energielasten. Worden die bijvoorbeeld doorberekend in de begroting?

De heer Van den Dikkenberg verwijst naar een toevoeging van 639.000 euro uit de post Onvoorzien voor de Hart van de Heuvelrug voor extra boscompensatie. Hij vraagt of de toevoeging plaatsvindt vanuit de begrotingspost Onvoorzien of vanuit de reserve. Hij is van mening dat het uit de reserve moet komen, omdat tussentijds ook winstnemingen aan de Grexreserve wordt toegevoegd. Als dit een politieke keuze is, stelt hij het verder aan de orde in de commissie RGW.

De voorzitter ziet hierin zeker een technische component die in de FAC thuishoort.

De heer De Hartog legt uit dat zijn technische vraag voortkwam uit het feit dat de zomernota tot 30 april loopt, maar dat die nu pas behandeld wordt. Daarover spreekt hij zijn zorgen uit, ook al weet hij dat de werkgroep zich gaat buigen over de rapportagemomenten.

De voorzitter begrijpt dat zijn opmerking aansluit bij de technische vraag en de vraag van de heer Janssen.

Mevrouw Hoek leest dat voorgesteld wordt de baten met 2 miljoen euro te verlagen, de lasten met 18 miljoen euro te verhogen, 26 miljoen euro aan de reserves te onttrekken, maar ook om 15 miljoen euro eraan toe te voegen. Uiteindelijk lijkt dat volgens haar tot een negatief saldo van 5 miljoen euro. Zij vraagt of dit een gevolg is van prijsstijgingen of van nieuwe dan wel noodzakelijk dingen en of Utrecht hiermee nog in de veilige zone zit.

De heer Wolting geeft allereerst zijn complimenten voor de bijstellingen op de begrotingen (tabel pagina 11), omdat die inmiddels een stuk minder zijn een paar jaar geleden. Hij vraagt of dit het effect is van het afgelopen verkiezingsjaar, omdat er politiek dan minder gebeurt, of dat de provincie het beter onder controle heeft.

De voorzitter schorst de vergadering voor enkele minuten, zodat de gedeputeerde zijn beantwoording kan voorbereiden.

Schorsing

De voorzitter heropent de vergadering en geeft het woord aan gedeputeerde Bakker.

Gedeputeerde Bakker bedankt voor de vragen, de reflecties en de hartenkreten die er soms tussen zaten. Hij loopt de partijen langs en begint met de PvdA:

- De gedeputeerde antwoordt dat het beleid ten aanzien van de weerstandsreserve integraal bekeken moet worden en dat een goed moment daarvoor is de actualisatie van de nota Financieringsbehoefte volgend jaar. Hij stelt voor om het punt van de heer Adriani daarin mee te nemen.
- De vraag over de subsidiestromen, die Utrecht als penvoerder beheert, is nu niet aan de orde. De gedeputeerde stelt evenwel voor om schriftelijk terug te komen op deze vraag en op de vraag of er meer dingen buiten de begroting lopen.

Vragen van de VVD:

- Gedeputeerde Staten gaan graag met de Staten nader in gesprek over de rapportagemomenten in de P&C-cyclus.
- Zijn de uitbreidingen in de overhead incidenteel of structureel? In de Zomernota 2023 zijn alleen de incidentele formatie-uitbreidingen verwerkt. De structurele uitbreiding is meegenomen in de Kaderbrief. De uitbreiding zit er nadrukkelijk niet dubbelop in.
- In het SV, maar ook in andere stukken staat dat de energielasten een belangrijke post vormen. Bij het opstellen van de Begroting 2023 waren de prijzen voor volgend jaar nog niet bekend, maar het is wel de bedoeling om een actualisatie daarvan wel bij de begroting van volgend jaar mee te nemen, zodat de energielasten zo actueel mogelijk zijn. Zowel het Programma Mobiliteit als het provinciehuis heeft hoge energielasten. Daarom is ervoor gekozen om die daar onder te brengen.

De heer Janssen formuleert zijn vraag iets scherper. Hij wil weten of er een nieuwe indexatie op energie wordt toegepast, omdat dit een majeure afwijking is ten opzichte van wat er bij de Kadernota bekend was.

De voorzitter geeft het woord aan mevrouw Brevink voor nadere uitleg.

Mevrouw Brevink antwoordt dat het wel degelijk de bedoeling is om bij de begroting een zo goed mogelijk inschatting mee te nemen in aanvulling op wat eerder gedaan is.

Gedeputeerde Bakker vervolgt zijn beantwoording met de vragen de SGP:

- Die 639.000 euro komt in ieder geval uit de post Onvoorzien.

De voorzitter denkt dat de vraag iets specifiekter was.

De heer Van den Dikkenberg legt zijn vervolgvraag ook aan de andere fracties voor. Willen Provinciale Staten wel tegenvallers dekken vanuit de post Onvoorzien, terwijl er een reserve is, waarin de plussen en minnen geëgaliseerd. Wat hem betreft is dat niet correct en bovendien wordt daarmee de balans weggehaald uit de grondexploitatie.

De heer Adriani wil eerst weten of deze tegenvaller is gedekt uit de algemene begrotingspost Onvoorzien (1,5 miljoen euro) of uit de post Onvoorzien van de grondexploitatie.

Gedeputeerde Bakker antwoordt dat het gaat over de algemene post Onvoorzien. Hij begrijpt de vraag van de heer Van den Dikkenberg volledig en hij is het ook met hem eens. Hij weet niet waarom hiervoor is gekozen in dit specifieke geval.

De voorzitter concludeert dat de vraag helder is en dat de gedeputeerde er schriftelijk op terugkomt.

De heer Van den Dikkenberg heeft deze vraag ook schriftelijk gesteld in de commissie RGW. Hij stelt voor dat de gedeputeerde die beantwoordt, zodat het antwoord politiek besproken kan worden.

De voorzitter gaat ervanuit dat het punt vakinhoudelijk als technische vraag zal worden behandeld en dat de heer Van den Dikkenberg er zo nodig weer op terugkomt in de FAC.

De heer Van den Dikkenberg voegt een derde mogelijkheid toe, namelijk dat de SGP een amendement indient bij de behandeling van de Zomernota 2023 en dat hij in het algemeen op dit punt terugkomt in de FAC.

Gedeputeerde Bakker zal in de commissie RGW uitleggen waarom er in dit geval voor gekozen is. Mocht daar blijken dat er iets niet goed zit in de systematiek, dan moet het opnieuw in de FAC aan de orde gesteld worden. De gedeputeerde vervolgt zijn beantwoording met de vragen van FvD:

- Er zal gesproken worden over de rapportagemomenten, maar wat de gedeputeerde betreft moet daarbij meegenomen worden hoeveel werk een bepaalde keuze met zich meebrengt voor de ambtelijke ondersteuning.

De voorzitter brengt in herinnering dat de werkgroep FAC, de commissie-Janssen, dit onderwerp zou bespreken. Zij vraagt of het de bedoeling is om daarbij ook de rapportagemomenten en de specifieke P&C-stukken aan de orde komen.

De heer Janssen is het daarmee eens.

De voorzitter geeft het woord aan de gedeputeerde voor het vervolg van de beantwoording.

Gedeputeerde Bakker was aangekomen bij de vragen van 50PLUS:

- Hij heeft net als mevrouw Hoek wel even moeten zoeken. In de jaarrekening en de begroting wordt per reserve een bestedingsplan aangegeven, maar er worden geen nieuwe stortingen of onttrekkingen in deze Zomernota 2023 staan die niet eerder in een bestedingsplan hebben gestaan. In het SV zelf staat per mutatie beschreven wat de aard en/of de oorzaak is. Hij ziet haar opmerking als een aanmoediging om zo duidelijk mogelijk te schrijven. Hij zou het fijn vinden, als de Statenleden zich vrij voelen om uitleg te vragen aan de ambtelijke staf.

Mevrouw Hoek bedankt de gedeputeerde voor zijn antwoord. Zij is vergeten te vragen hoelang een toegekende, maar niet uitgekeerde subsidie, beschikbaar blijft en op de balans blijft staan. Zij heeft namelijk subsidies gezien van tien jaar geleden die nog steeds niet zijn uitgekeerd.

Gedeputeerde Bakker komt later vandaag terug op deze vraag. Het signaal van mevrouw Hoek is hem duidelijk. De gedeputeerde besluit met de vraag van de CU:

- De conclusie van de heer Wolting dat de bijstellingen een stuk lager zijn, klopt helemaal. Aan de ene kant gaat het binnen de organisatie de goede kant op, maar het afgelopen jaar is inderdaad beleidsarmer geweest vanwege de verkiezingen. De gedeputeerde heeft wel als ambitie om dit vast te houden.

De voorzitter geeft gelegenheid voor een tweede termijn.

De heer Adriani bedankt voor het aanbod, maar volgens hem zit het probleem niet in de nota Financieringsbeleid. Zijn stelling is dat er een passende dekking is, zolang de weerstandsratio boven de 1.4 blijft. Hij pleit voor eenvoud en stelt voor om af te spreken dat die reserve niet gemuteerd wordt, zolang die hoog genoeg is. Hij vraagt tot slot wat er zou gebeuren als die 50.000 euro weer uit de Zomernota 2023 wordt geamendeerd.

De voorzitter denkt dat het beleid is om bij elk niet risico een dotatie te doen aan de weerstandsreserve. De vraag is of dat bij amendement gewijzigd kan worden. Zij constateert dat ook mevrouw Blekxtoon nog een vraag heeft.

Mevrouw Blekxtoon heeft bij de behandeling van de begroting gevraagd om een overzicht van inkomende subsidies, omdat dit meer transparantie zou geven. Zij vraagt of dat mogelijk is en zij wil dit punt ook meegeven aan de werkgroep.

De voorzitter concludeert dat er geen andere vragen meer zijn. Zij schorst de vergadering voor enkele minuten, zodat de gedeputeerde zijn beantwoording kan voorbereiden.

Schorsing

De voorzitter heropent de vergadering en geeft het woord aan gedeputeerde Bakker.

Gedeputeerde Bakker begint met de vraag van mevrouw Hoek:

- Mevrouw Hoek heeft een vraag gesteld over de subsidies en daarbij sluit de vraag van mevrouw Blekxtoon aan. In de Algemene Subsidieverordening en de toekenningsbrief staat dat per traject aangegeven tot wanneer een aanvrager gebruik kan maken van een subsidie. Dat zijn soms hele lange trajecten.
- Mevrouw Blekxtoon vraagt om meer transparantie over binnenkomende subsidies en of dat in de werkgroep meegenomen kan worden. De gedeputeerde stelt voor om buiten de vergadering te bespreken waaraan de Staten precies behoefte hebben. Als dat binnen de mogelijkheden ligt, dan is de gedeputeerde graag bereid om die wens te honoreren.
- In antwoord op de vraag van de heer Adriani zegt de gedeputeerde het volgende. Er gaat materieel gezien niets mis, als die 50.000 euro eruit gehaald worden. Aan het einde van een jaar wordt gekeken naar die ratio van 1.4 en alles wat daarboven zit valt weer vrij. Het gaat echter ook over het risicogericht denken in de organisatie. Het is een wens van de FAC om daar aandacht aan te besteden. Dat is de reden van deze mutatie, maar de jaarrekening wordt de balans opgemaakt.

De voorzitter vraagt wat dit betekent voor het voornemen van de heer Adriani om een amendement in te dienen.

De heer Adriana gaat erover nadenken, maar hij begrijpt het argument van het risicogericht denken in de organisatie.

De voorzitter vraagt of mevrouw Blekxtoon ermee akkoord gaat dat dit onderwerp in de werkgroep wordt besproken.

Mevrouw Blekxtoon gaat daarmee akkoord en zal separaat aangeven wat zij er precies mee bedoelt.

Mevrouw Hoek vraagt tot slot aandacht voor de controle op structurele subsidies. Worden die nog wel gebruikt, waarvoor die bedoeld waren?

Gedeputeerde Bakker proeft in de opmerking van mevrouw Hoek een aanmoediging om er af en toe met de stofkam doorgeen te gaan.

De voorzitter vraagt hoe de commissie de Zomernota 2023 voor Provinciale Staten wil agenderen.

De heer Van den Dikkenberg antwoordt dat dat afhangt van de behandeling in de commissie RGW.

De heer Adriani denkt dat een klein debat voldoende is.

De heer Wolting stelt vast dat er vandaag geen dingen besproken zijn in de FAC, waarover in Provinciale Staten opnieuw gedebatteerd zou moeten worden. De FAC moet haar eigen conclusie trekken.

De voorzitter concludeert dat er een meerderheid is voor een klein debat, maar dat het misschien zelfs als hamerstuk doorgeleid kan worden, afhankelijk van de behandeling in de commissie RGW of het voornemen om een motie of amendement in te dienen. Aldus wordt besloten.

9. SV Actualisatie Treasurystatuut en Treasurystrategie

De voorzitter constateert dat het bij dit agendapunt gaat om technische complexe materie. Het Treasurystatuut is het kader voor sturen en beheersen van verantwoording over en het toezichhouden op de financiële geldstromen, de financiële posities en daaraan verbonden risico's. Het is aan Provinciale Staten om dit statuut vast te stellen. De Treasurystrategie is een uitvoeringskader dat valt onder de verantwoordelijkheid van Gedeputeerde Staten. Zij geeft de gedeputeerde de gelegenheid om een toelichting te geven en daarna de Staten om vragen te stellen.

Gedeputeerde Bakker deelt mee dat de opmerkingen en suggesties die de vorige Provinciale Staten hebben meegegeven op dit onderwerp zo veel mogelijk zijn meegenomen, maar dat Gedeputeerde Staten zich ook een eigen oordeel heeft gevormd. Lenen is niet meer gratis, maar de provincie heeft een financieringsbehoefte voor zaken als grondaankopen, mobiliteitsinvesteringen en wellicht een vergroot aandeelhouderschap in Stedin. Daarvoor moet het Treasurystatuut en de bijbehorende strategie aangepast worden. De grens om boven die 30 miljoen euro projectfinanciering toe te passen vinden Gedeputeerde Staten eerlijk en rechtvaardig, omdat daarmee de financieringskosten op een goede manier meegenomen worden in de business case. Hij is benieuwd naar de vragen en eventuele input.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Langenbach die online aanwezig is.

De heer Langenbach vraagt of de keuze voor de grens van 30 miljoen euro iets verder onderbouwd kan worden. Hij wil ook graag weten hoe Gedeputeerde Staten daarmee denken om te gaan. Het zou kunnen betekenen dat de provincie geld gaat lenen, zodra de liquiditeit onder die 30 miljoen euro komt. Hij vraagt om wat voor soort leningen het dan gaat en voor welke termijnen, want hij zou het zonde vinden om langlopende leningen af te sluiten, alleen om een buffer aan te houden.

De heer Adriani heeft de volgende vragen:

- Hij verwacht dat de provincie op termijn een integrale geldstroom van vreemd en eigen geld zal hebben. Vanuit dat perspectief vindt hij de keuze voor een combinatie van projectfinanciering en algemene financiering ongelukkig, omdat hij verwacht dat het na een aantal jaren onoverzichtelijk wordt. Net als bij het risicomanagement pleit hij ook hierbij voor eenvoud, één simpel en robuust systeem, waarin op algemene financiering gestuurd wordt.
- In het statuut wordt wel iets gezegd over renterisico's, maar het statuut en de strategie geven er geen enkel kader voor mee. Hij vraagt of het mogelijk is om dat nog wat aan te scherpen.
- Hij vindt het verder opvallend dat er in beide stukken geen rol lijkt te zijn weggelegd voor de gedeputeerde Financiën, terwijl voor offertes op de kapitaalmarkt soms binnen enkele dagen een besluit genomen moet worden. Besluitvorming in Gedeputeerde Staten is dan qua tijd niet haalbaar.
- In artikel 18 en 21 van het statuut staat dat de provincie alleen in beeld komt, als er geen commerciële lening verkregen kan worden. Spreker stelt voor om dat aan te vullen met 'of als er een maatschappelijke meerwaarde gecreëerd kan worden'.

De heer Janssen sluit zich aan bij de opmerking van de heer Adriani over de combinatie van projectfinanciering en totaalfinanciering. Hij herinnert zich, dat de FAC in de vorige periode een grote voorkeur had voor totaalfinanciering. Hij vindt de onderbouwing van de keuze voor een mix vrij dun. Hij denkt aan een amendement, mits hij toch nog van het tegendeel overtuigd wordt. Hij sluit zich ook aan bij de opmerking van de heer Langenbach (D66). Hij voegt eraan toe, dat die 30 miljoen euro misschien beter geïnvesteerd kan worden in een goede treasuryfunctie. Hij vraagt aan de gedeputeerde of er geïnvesteerd wordt in een treasuryfunctie, want dat is een functie die zichzelf zou kunnen terugverdienen.

De heer Wolting kan zich voorstellen dat soms een projectfinanciering beter past, maar het gaat in dit geval vooral over de rentetoerekening aan een project. Wat hem betreft mag het rentepercentage van een integrale financiering niet structureel afwijken van een projectfinanciering. Hij is geen voorstander van een mix van integrale financiering en projectfinanciering. Hij mist in het stuk de definitie van de garantielimiet van 30 miljoen euro. Hij is benieuwd wat de gedeputeerde daarvan vindt. Wat de CU betreft hoeft de provincie geen 30 miljoen euro op de bank te hebben, zolang de provincie maar voldoende liquiditeitsruimte heeft. De manier waarop dat geregeld wordt, vindt de CU minder belangrijk en dat hoeft niet per se in een statuut geregeld te worden.

De heer Van den Dikkenberg heeft eerder al gezegd dat hij een hekel heeft aan lenen, omdat daarmee verplichtingen vooruitgeschoven worden, en dat lenen geen vanzelfsprekendheid moet zijn. In tegenstelling tot de heer Janssen is hij juist wel voorstander van projectfinanciering. Hij heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- Hij mist in de strategie de informatiepositie van Provinciale Staten.

- Kan het programma Natuur bijvoorbeeld last krijgen van de lasten van een eventuele investering in steden door de omslagrente? En wat betekent het voor de ambities op de verschillende domeinen, als de provincie dit soort bedragen gaat voorschieten?
- In het SV staat dat Brede Welvaart niet van toepassing, maar wat spreker betreft klopt dat niet, omdat de schuld per inwoner het welzijn wel degelijk kan bepalen. Verhoging van de rente heeft tot gevolg dat de financiële effecten van besluiten nu doorgeschoven worden naar toekomstige generaties, wat uiteindelijk ook consequenties heeft voor het welzijn in de toekomst.
- De financieringsbehoefte wordt in de begroting gerapporteerd. Spreker stelt voor om dat iets aan te passen, zodat Provinciale Staten in tussentijdse rapportages de financieringsvoortgang kunnen volgen. Hij zou graag een tabelletje krijgen met de financieringsprognose en de -voortgang, zoals nu in de Zomernota 2023.
- Hij vindt 40 miljoen euro delegeren aan Gedeputeerde Staten erg hoog. Hij zou graag een soort voorhangprocedure zien.
- Hij vraagt of het mogelijk is om, op zijn minst in de opstartperiode, de treasurer-verslagen ter informatie naar Provinciale Staten te sturen. Hij wil dit graag kunnen volgen, als de provincie het daadwerkelijk gaat doen.

De voorzitter schorst de vergadering voor een paar minuten, zodat de gedeputeerde zijn antwoorden kan voorbereiden.

Schorsing

De voorzitter heropent de vergadering en geeft het woord aan gedeputeerde Bakker.

Gedeputeerde Bakker begint met de vraag waarom er is gekozen voor een financieringsmix. Het is een politieke keuze, maar financieel maakt het niet uit. Het gaat uiteindelijk om de verrekening van de financieringskosten. Gedeputeerde Staten denken dat dit een goede splitsing is, waarbij de structurele lasten op een nette manier gedekt zijn. De grens van 30 miljoen euro is arbitrair, maar wat Gedeputeerde Staten betreft is dat een goede grens, gezien de investeringen die eraan komen. Het is fair om de kosten voor het lenen mee te nemen in de totale projectkosten. Bij een totaal financiering worden via een omslagsysteem de kosten toegerekend aan alle projecten. Eén specifiek project zal dan effect hebben op de andere projecten. Bij het terugkijken van de FAC-vergadering van januari heeft de gedeputeerde ook verschillende meningen en wensen gehoord. Hij loopt de vragen langs:

- In antwoord op de vraag van D66 over de 30 miljoen euro zegt de gedeputeerde dat gestreefd wordt naar zo min mogelijk overschot, maar aan de andere kant bestaat het risico dat de provincie mogelijkerwijs niet aan haar verplichtingen zou kunnen voldoen. Hij hoopt dat uit de documenten en eerdere toelichtingen is gebleken dat er hard aan wordt gewerkt om de financiële ruimte naar beneden te brengen, maar die grens van 30 miljoen euro is op dit moment een veilige en verantwoorde keuze.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Wolting voor een interruptie.

De heer Wolting vraagt of de gedeputeerde wil dat er 30 miljoen euro op de bank staat of dat hij wil dat de provincie voldoende liquiditeitsruimte heeft door bijvoorbeeld een kredietfaciliteit bij een bank.

Gedeputeerde Bakker vraagt of mevrouw Brevink deze vraag kan beantwoorden.

Mevrouw Brevink antwoordt dat het inderdaad de intentie is om 30 miljoen euro op de bank te hebben, alleen al omdat er met een krediet op afroep hoge rentelasten gemoeid zijn.

De heer Wolting overweegt om een motie in te dienen, want hij is ervan overtuigd dat een kredietfaciliteit voor een provincie van bijvoorbeeld 50 miljoen euro bijna niets kost.

De voorzitter concludeert dat er twee politieke onderwerpen bij Provinciale Staten opnieuw aan de orde zullen komen.

Mevrouw Brevink antwoordt dat de provincie wel degelijk meerdere offertes voor een kredietfaciliteit heeft aangevraagd en dat die 30 miljoen euro niet uit de lucht is gegrepen, maar een onderbouwde keuze is, gezien het uitgaven- en inkomstenpatroon van de provincie. Zij durft wel te zeggen dat er geen overschot zit in die 30 miljoen euro.

Gedeputeerde Bakker nodigt de heer Wolting uit om de ambtelijke ondersteuning te laten meekijken of adviseren, mocht hij een motie willen indienen op basis van zijn eigen ervaring op dat gebied. Hij vervolgt zijn beantwoording met de vragen van de PvdA:

- Hij heeft al iets gezegd over de keuze en de onderbouwing. Dat er geleend gaat worden, staat vast. In de administratie daarvan is en blijft zichtbaar welke financiering gekoppeld is aan welke projecten en welke financiering aangetrokken is als balansfinanciering. Als die administratie is ingericht, hoeft de verwachting dat de provincie in toenemende mate een lenende organisatie wordt, geen belemmering te zijn om voor een projectfinanciering te kiezen. In het SV staat ook dat dit in de tweede helft van 2024 geëvalueerd zal worden. De gedeputeerde stelt voor om deze specifieke vraag en de zorgen voor de langere termijn daarin mee te nemen.

Renterisico's maken onderdeel uit van de treasury en het doel is zeker om deze te voorkomen dat die in enig jaar te hoog worden.

- Over de rol van de gedeputeerde zegt hij het volgende. Er is een ambtelijk mandaat om leningen aan te gaan. Een ambtelijke commissie zal de kwaliteit en de uitvoering van het financieringsbeleid borgen. Hij neemt de oproep van de heer Adriana om te voorkomen dat er kansen verloren gaan in de snelheid van de kapitaalmarkten, absoluut mee.

Vragen van de VVD:

- De gedeputeerde heeft al iets gezegd over de liquiditeitsprognose en die 30 miljoen euro en het belang daarvan. Gedeputeerde Staten willen zeker investeren in een goede treasuryfunctie. Die zit in de bestaande formatie. Er staat een vacature uit, maar de respons valt tegen.

Vragen van de CU:

- Die harde grens van 30 miljoen euro is juist bedoeld om willekeur, discussie of grijze gebieden te voorkomen. Het gaat specifiek om de cash-out-flow. Daar zitten de risico's niet bij, maar wat eruit gaat in een project wordt eraan toegerekend.

Vragen van de SGP:

- De gedeputeerde wil ook liever niet lenen, omdat toekomstige generaties met een financiële last worden opgezadeld, maar daar staan wel maatschappelijke baten tegenover.
- In de paragraaf Financiering in de begroting, maar ook in de jaarstukken worden Provinciale Staten geïnformeerd. Dat verandert niet.
- Het is mogelijk om de treasurersverslagen ter informatie naar Provinciale Staten te sturen, maar de gedeputeerde denkt dat dit stuk uitvoering gewoon bij Gedeputeerde Staten en de ambtelijke organisatie ligt. Hij stelt wel voor om begin volgend jaar nog eens een sessie te organiseren om Provinciale Staten nog een keer bij te praten.
- Het programma Natuur last inderdaad kan krijgen van een lening van het stedelijk gebied, als het gaat over een totaal financiering.
- Ook met betrekking tot het rapporteren over de financieringsbehoefte en de -voortgang stelt de gedeputeerde voor om samen te zoeken naar de informatie die echt behulpzaam is.
- De gedeputeerde beaamt dat die borgstelling van 40 miljoen euro inderdaad fors is. Bij ieder SV zal daarom gekeken worden hoe Provinciale Staten daarover op een goede manier geïnformeerd kunnen worden. Hij vraagt de heer Van den Dikkenberg om in tweede termijn aan te geven wat zijn specifieke behoefte is.

De voorzitter geeft gelegenheid voor een tweede termijn en vraagt daarbij aan te geven of fracties overwegen om moties of amendementen in te dienen bij de behandeling in Provinciale Staten.

De heer Wolting heeft nog geen antwoord gekregen op zijn vraag hoe het bedrag van de garantstelling wordt gedefinieerd. Daarover is ook al discussie geweest bij de aanschaf van de elektrische bussen. Ging het daarbij over 300 miljoen euro of over het risicobedrag.

De heer Koren worstelt met de vraag of de provincie structureel 30 miljoen euro lenen tegen een vaste rente of een kredietfaciliteit heeft. Hij voorziet een motie en discussie in Provinciale Staten. Hij is het met zijn buurman eens dat een krediet in de regel voordeliger is dan een structurele lening. Hij zou een rekenvoorbeeld willen krijgen om de discussie op te baseren.

De voorzitter concludeert dat de heer Koren behoefte heeft aan meer informatie voor de behandeling in Provinciale Staten.

De heer Koren wil een rekenvoorbeeld hebben van een structurele lening van 30 miljoen euro tegen een bepaalde rente en een krediet dat niet structureel gebruikt wordt.

Gedeputeerde Bakker zegt, mede namens de ambtelijke ondersteuning, toe om voor de Provinciale Statenvergadering de Statenleden goed te informeren, met een rekenvoorbeeld, zodat iedereen weet hoe het zit met die 30 miljoen euro, de soort leningen die worden beoogd en of een andere keuze mogelijk dan wel wenselijk is. Hij verzoekt de commissieleden om hun behoefte nog even schriftelijk toe te lichten.

De heer Adriani heeft nog de volgende opmerkingen en vragen:

- Hij is door de beantwoording nog niet overtuigd van de keuze voor een mix van balansfinanciering en projectfinanciering. Hij geeft een voorbeeld om duidelijk te maken dat deze keuze tot ongemakkelijke politieke discussies over voorstellen kan leiden. Hij vindt een balansfinanciering met een treasuryresultaat en een doorberekening naar alle activa de meest zuivere manier. Hij sluit niet uit dat de PvdA op dit punt een amendement gaat indienen.
- Hij heeft in zijn bijdrage gezegd dat hij niets terugvindt in het statuut en de strategie over renterisico's. Hij vraagt de gedeputeerde om alsnog, eventueel schriftelijk, mee te geven welke normen daarvoor gehanteerd worden.
- Hij heeft geen antwoord gekregen op zijn vraag of het uitgeven van leningen ook kan, als er maatschappelijke meerwaarde gerealiseerd wordt. Is daar een amendement voor nodig?

- Hij heeft gehoord wat de gedeputeerde heeft gezegd over de ambtelijke mandatering. Hij adviseert de gedeputeerde om zijn rol te pakken, omdat hij door de Staten zal worden aangesproken op het resultaat.

De heer Van den Dikkenberg heeft geen antwoord gekregen op zijn vraag over de informatiepositie van Provinciale Staten. Hij stelt voor om artikel 7 over het beheer van de liquiditeitsrisico's uit te breiden. Hij stelt voor om Provinciale Staten te updaten, net zoals in de huidige zomernota gebeurt in het hoofdstuk Financieringsmiddelen, over de financieringsbehoefte, de stand van zaken en welke middelen zijn aangetrokken. Provinciale Staten kan op die manier de gang van zaken volgen en blijft hun betrokkenheid niet beperkt tot het goedkeuren van de prognoses in de begrotingen. Hij houdt graag de vinger aan de pols, omdat dit iets nieuws is.

De heer Janssen is het met de heer Adriani eens dat totaalfinanciering het meest transparant is. In reactie de heer Van den Dikkenberg zegt hij het volgende. Als de politieke opvatting is dat de provincie niet of zo weinig mogelijk moet lenen, dan zouden Provinciale Staten moeten sturen op de normstelling voor de netto schuldquote, maar niet via de techniek. Hijzelf is ervan overtuigd dat investeringen in openbaar vervoer, wegen en natuur, het rechtvaardigen om geld te lenen. De politieke discussie gaat over de besteding van de middelen.

De heer Van den Dikkenberg heeft juist daarom in januari 2023 bij het memo Treasurybeleid bepleit om de schuldquote zo laag mogelijk te houden.

De heer Wolting wijst erop dat de provincie het wiel niet opnieuw hoeft uit te vinden. In heel veel gemeenten is het gebruikelijk om geld te lenen. Elke gemeenteraad stelt bij de begroting de rekenrente voor projecten vast. Hij stelt voor dat de provincie overneemt wat in de praktijk al goed werk.

De voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde Bakker voor beantwoording van de vragen.

Gedeputeerde Bakker gaat in op de vragen en opmerkingen:

- In reactie op de heer Wolting zegt hij dat natuurlijk is gekeken naar andere organisaties.
- In reactie op de heer Van den Dikkenberg zegt hij dat eerst de treasuryfunctie vervuld zal moeten worden en de financieringsbehoefte scherper in beeld gebracht zal moeten worden. Hij heeft de expliciete wens om die informatie in de zomernota te krijgen, goed begrepen. Hij stelt voor om Provinciale Staten te informeren via de P&C-producten en begin volgend jaar nog eens een informatiebijeenkomst te organiseren. Hij denkt dat dat het beste werkt en dat daarmee aan de informatiebehoefte wordt voldaan.
- De heer Adriani is nog niet overtuigd van de keuze, maar daarover moeten de Staten het politieke debat aangaan. De gedeputeerde biedt nogmaals aan om dit soort zorgpunten een plek te geven in de evaluatie.
- De gedeputeerde zal schriftelijk terugkomen op de vraag over de renterisico's.
- De gedeputeerde is het met de heer Adriani eens dat maatschappelijke meerwaarde het doel zou moeten zijn. Hij vraagt waar de zorg van de heer Adriani precies zit.

De heer Adriani antwoordt dat zijn opmerking betrekking heeft op de artikelen over het uitlenen van geld. Daar staat dat dat alleen kan, als geen commerciële lening verkregen kan worden. Hij heeft gevraagd om dat aan te vullen met 'of als er door het verstrekken van een overheidslening maatschappelijke meerwaarde kan worden gecreëerd'.

Gedeputeerde Bakker begrijpt zijn wens. Hij vraagt of de heer Zijlstra een toelichting mag geven over de achterliggende overwegingen.

De heer Zijlstra begrijpt dat de concrete vraag is om aan beide artikelen toe te voegen dat de provincie al aanleiding kan zien om geld uit te lenen aan partijen, ongeacht of commerciële partijen daartoe genegen zijn. Daarin zijn keuzes mogelijk en keuzes zijn wat hem betreft aan de politiek.

De voorzitter concludeert dat dit punt dus eventueel als motie kan terugkomen bij de behandeling en dat hiermee de vragen zijn beantwoord.

De heer Wolting heeft nog geen antwoord gekregen op de vraag hoe de maximale garantie gedefinieerd wordt.

Gedeputeerde Bakker dacht er iets over gezegd te hebben, maar de heer Zijlstra geeft nog een aanvulling op dit punt.

De heer Zijlstra antwoordt dat de definitie bepaald wordt op basis van datgene, waarover de garantie verstrekt wordt. Als een bankfinanciering wordt verkregen onder voorbehoud van een garantiestelling van de provincie, dan is het nominale bedrag van de lening de basis daarvoor.

De heer Wolting concludeert dat het stuk over de aanschaf van elektrische bussen dus niet correct is geweest, want de provincie geeft daarvoor een garantie af van 300 miljoen euro nominaal, maar daarbij is gezegd dat de provincie binnen het statuut bleef.

Gedeputeerde Bakker wil liever niet ingaan op historische zaken, waarbij hij niet betrokken is geweest. Hij vraagt of het voor de heer Wolting in de context van dit agendapunt van belang is.

De voorzitter stelt voor om de toezegging dat er nog schriftelijke vragen ingediend kunnen worden iets te verbreden en deze vraag daaraan toe te voegen.

Gedeputeerde Bakker vindt dat een goede oplossing voor de meer technisch financiële vragen.

De voorzitter concludeert dat er moties en amendementen zijn aangekondigd. De gedeputeerde heeft in dat kader toegezegd voor de vergadering informatie te zullen aanleveren over het lenen of kredietfaciliteit van 30 miljoen euro, over totaal- of projectfinanciering, over de normering voor het renterisico en de aflossingsverplichtingen. De voorzitter stelt voor om alle vragen die niet voldoende beantwoord zijn, schriftelijk aan te leveren bij de griffie. Die vragen zullen beantwoord voor de behandeling in Provinciale Staten.

Gedeputeerde Bakker vindt het een goed voorstel, maar wil het wel beperken tot de meer technische vragen. Hij herhaalt zijn aanbod om aandachtspunten mee te nemen in de evaluatie en er dan op terug te komen.

De voorzitter weet dat de gedeputeerde heeft gezegd dat hij op twee momenten in de FAC zal terugkomen: in de eerste helft van 2024 met de treasuryfunctie en met de evaluatie in de tweede helft van 2024. Zij stelt voor om vraag van de heer Van den Dikkenberg over tussentijdse rapportages, wat daarin staat en in welke documenten dat naar voren komt, te delegeren aan de FAC-werkgroep die gaat praten over de P&C-cyclus. Aldus wordt besloten. Zij vraagt of de commissie het voorstel naar Provinciale Staten wil doorgeleiden voor een klein of een groot debat.

De heer Wolting vindt een klein debat voldoende.

De heer Van den Dikkenberg geeft de voorkeur aan een normaal debat, omdat dat ruimte biedt voor een tweede termijn.

De voorzitter concludeert dat het voorstel vooralsnog wordt geagendeerd als een normaal debat met twee rondes. Zij sluit het agendapunt af.

10. SV Verlenging contract PwC

De voorzitter geeft een korte toelichting. Het voorstel is om het contract met PwC te verlengen met twee jaar, omdat het kan en omdat het goed is om volgende tijd en aandacht te kunnen besteden aan de daaropvolgende aanbesteding.

Mevrouw Hoek geeft namens 50PLUS complimenten voor de prestaties van PwC tot nu toe en is voorstander van verlenging met twee jaar.

De voorzitter vraagt of er ook bezwaren zijn tegen de voorgestelde verlenging. Zij ziet geen verdere reacties. Zij concludeert dat het voorstel als hamerstuk naar Provinciale Staten kan worden doorgeleid.

11. 11 SV Wijziging Artikel 4.2 Verordening Fractieondersteuning provincie Utrecht 2023

De voorzitter geeft een korte toelichting. Zoals eerder besproken, zal elke uitgave ten laste van het fractiebudget verantwoord worden via een door de griffie ingehuurd administratiekantoor. Het is een ingroeimodel. Zij vraagt of dit voorstel voldoet aan de verwachtingen.

De heer Van den Dikkenberg vindt de formulering vrij strikt, terwijl volgens hem is afgesproken dat fracties vrijwillig kunnen overstappen en dat het langzaam maar zeker uitgroeit tot één totaal. Hij vraagt of zijn interpretatie correct is.

De voorzitter wil nog graag weten hoelang het ingroeien zou mogen duren en of dat binnen deze periode afgerond moet zijn.

De heer Van den Dikkenberg heeft daar geen enkel idee over.

De voorzitter voegt eraan toe dat de impliciete verwachting is dat het proces binnen deze Statenperiode afgerond kan worden. Als er een fractie is die een ander ingroeimodel voorstaat, dan het is belangrijk om dat nu te zeggen.

Mevrouw Hoek was in de veronderstelling dat de fracties meer tijd zouden krijgen, eventueel tot in de volgende Statenperiode. Met het voorliggende besluit lijkt het inderdaad, alsof de Staten ermee instemmen dat het zo snel mogelijk gerealiseerd wordt. Volgens spreekster was de toezegging ruimer dan in het voorstel is geformuleerd. Zij overweegt om met een amendement te komen, zodat tegenstanders meer tijd krijgen om over te stappen.

Mevrouw De Widt wil voorkomen dat de discussie herhaald en het proces vertraagd wordt. De onderbouwing van de wenselijkheid om zo snel mogelijk met zijn alleen naar één kantoor te gaan, is wat haar betreft heel duidelijk en het besluit is genomen.

De voorzitter begrijpt dat er nog enige onduidelijk bestaat, maar dat betekent niet dat het SV niet behandeld kan worden. Er kan een amendement ingediend worden. Het is de verwachting en de bedoeling dat alle fracties binnen deze Statenperiode overgaan naar één administratiekantoor.

Mevrouw Blekxtoon sluit zich bij de vorige spreekster.

De heer Koren benadrukt dat het CDA voorstander is en het zo snel mogelijk wil realiseren, maar hij meent zich te herinneren dat dit niet de conclusie was in de vorige vergadering.

De voorzitter beaamt dat het SV explicieter is dan de conclusie in de vorige vergadering. Als 50PLUS en misschien ook nog andere partijen zich daarin niet kan vinden, dan is het nodig om een amendement in te dienen. Zij stelt voor om dit SV als klein debat te agenderen. Aldus wordt besloten.

12. SB Evaluatie risicomanagement

De voorzitter geeft het woord aan de SGP die deze SB heeft opgewaardeerd.

De heer Van den Dikkenberg komt te de conclusie dat het eigenaarschap van risicomanagement nog niet echt belegd is of ervaren wordt op de werkvloer. De instrumenten zijn er, maar nu komt het op de cultuur en het gebruik aan. Hij vraagt of zijn collega's het met hem eens zijn dat dit onderwerp in de komende periode om veel aandacht vraagt. Wat hem betreft begint het met voorbeeldgedrag en management. Hij is blij dat er in het CMT in ieder geval over wordt gesproken. Hij denkt dat ook voor fysieke risico's heel belangrijk is dat de cultuur van risicomanagement actueel wordt, want de risico's worden alleen maar groter. Wat de SGP betreft verdient dit onderwerp meer aandacht, zodat de organisatie sneller volwassen wordt op dit punt. Spreker is benieuwd hoe de nieuwe gedeputeerde met risicomanagement aan de slag gaat en hoe de concerncontroller naar de cultuur in de organisatie kijkt.

De voorzitter constateert dat er verder geen vragen zijn. Zij geeft eerst het woord aan de gedeputeerde en daarna aan de concerncontroller.

Gedeputeerde Bakker heeft het onderzoek van Twijnstra en Gudde met interesse gelezen. Hij concludeert dat er hard is gewerkt en dat er heel veel goede stappen zijn gezet, maar ook dat er nog veel werk verricht moet worden. Hij denkt dat er voor hem en voor het nieuwe college een nieuwe rol is weggelegd om uit te dragen hoe belangrijk het is om een open cultuur te bewerkstelligen. Bij zijn afscheid heeft voormalig gedeputeerde Strijk gezegd dat er nu eenmaal fouten worden gemaakt, maar dat het erom gaat dat die herkend en erkend worden en dat ervan geleerd wordt. De huidige gedeputeerde zal zeker aandacht gaan vragen voor de rode signaleringen in de het rapport. Hij vindt het heel belangrijk dat de aanbevelingen een plek krijgen bij de implementatie van het risicomanagement en dat het college daarop terugkomt in de Staten op de geëigende momenten.

De heer Luijs denkt dat de rode bolletjes in een tussenrapportage al laten zien dat dit een open en transparante organisatie is in de geest van het coalitieakkoord. Hij is blij met de ambitie om via de **PUB** het contact tussen de ambtelijke organisatie, college en Provinciale Staten te verbeteren en te intensiveren. Er zijn inmiddels stappen gezet, maar hij is ervan overtuigd dat dit onderwerp altijd aandacht zal moeten krijgen. Hij hoopt dat Provinciale Staten kritische vragen blijven stellen, want dat hoort bij een open en transparantie cultuur.

De heer Van den Dikkenberg is tevreden met de antwoorden en zal de ontwikkelingen nauwlettend blijven volgen.

De voorzitter sluit de behandeling van dit agendapunt.

13. SB Eindrapportage aanbevelingen accountantsverslagen

De voorzitter geeft opnieuw het woord aan de SGP die ook deze SB heeft opgewaardeerd.

De heer Van den Dikkenberg concludeert dat veel geraamtes zijn gebouwd op een grote hoeveelheid afrondende verslagen uit een memorabele tijd. Er zijn preventieve maatregelen getroffen, maar daarbij is het wel belangrijk dat de cultuuromslag en de effecten van de maatregelen gemonitord worden. Spreker vraagt zich af of Provinciale Staten nog wel de vinger aan de pols houden en controleren of het beoogde rendement van de maatregelen behaald wordt. Hij vraagt hoe Provinciale Staten op een goede manier op de hoogte gehouden kunnen worden van de ontwikkelingen.

Gedeputeerde Bakker antwoordt in lijn met het vorige punt, dat het ook hierbij gaat om de cultuur en de mindset, maar dat er ook trainingen worden georganiseerd om het besef van risico's, beheersing en de aanbevelingen van de accountant te laten doordringen. De aanbevelingen in de afgelopen jaren van de accountant zijn doorgevoerd. Aanbevelingen van de accountant hebben vaak te maken met financiële processen. Als die onvoldoende worden

doorgevoerd of als de accountant niet tevreden is, dan zullen die punten terugkomen in de aanbevelingen van de accountant. Die zien Provinciale Staten ook en op die manier houdt de accountant namens Provinciale Staten een oogje in het zeil.

De voorzitter vraagt of de heer Van den Dikkenberg tevreden is met dit antwoord.

De heer Van den Dikkenberg herkent het antwoord, maar het gaat juist ook om de doorwerking van de verschillende verslagen en maatregelen in het functioneren van het geheel. De accountant zal minder snel in een verslag zetten dat iets te laat of niet is ingevoerd. Dat kunnen Provinciale Staten veel minder goed volgen.

De voorzitter geeft de heer Janssen gelegenheid om te reageren.

De heer Janssen legt ook verband met het vorige agendapunt. De intrinsieke beleving van het risicomanagement is in de dagelijkse gang van zaken nog niet op het gewenste niveau. Hij denkt dat het niet alleen belangrijk is om maatregelen in te voeren, maar om ook in de audits echt te checken of die in praktijk werken en het gewenste effect opleveren. Dat geeft hij als aandachtspunt mee.

De voorzitter geeft het woord aan de concerncontroller en daarna aan de gedeputeerde.

De heer Luiks sluit zich aan bij de woorden van voormalig gedeputeerde Strijk dat fouten nu eenmaal gemaakt worden. Dat zullen de huidige Staten ook ervaren. De wereld is complex en niet alles kan met procedures geregeld worden. Gedeputeerde Staten proberen voor de grootste risico's een goed stelsel van beheersingsmaatregelen te treffen en doen hun best om alle provinciale uitgaven op een rechtmatige manier te doen. Als er dingen niet goed gaan, dan moeten die gemeld worden. Met het nieuwe financiële systeem komen afwijkingen eerder in beeld. Een heleboel aanbevelingen hebben uiteindelijk in processen een plek gekregen en er wordt natuurlijk wel getoetst of die maatregelen nog goed toegepast worden.

Gedeputeerde Bakker bedankt de heer Luiks voor zijn toelichting. Hij is ervan overtuigd dat het besef dat dit een belangrijk onderwerp is, breed gedeeld wordt. Hij is het met de heer Janssen eens dat het aanpassen van processen gemakkelijker is dan om die te implementeren. Hij deelt het belang en de zorg van de heren Van den Dikkenberg en Janssen.

De voorzitter concludeert dat de SB hiermee voldoende behandeld is.

15. Sluiting

De voorzitter geeft haar complimenten aan gedeputeerde Bakker, die zijn vuurdoop wat haar betreft glansrijk heeft doorstaan. Zij deelt mee dat de PwC-werkgroep vandaag bijeenkomst en FAC-werkgroep op 13 september 2023. De eerstvolgende Statenvergadering zal plaatsvinden op 20 september 2023. De werkgroepen zullen in de FAC verslag uitbrengen, zowel via verslagen als mondeling. Zij bedankt alle aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering van de FAC om 12.15 uur.